

1956
МАЙ
10
ЧЕТВЕРГ
№ 95 (3548)
Өртөз 20 коп.

«Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Англияга чораш Москвага ээл келгени» деп тускай кино (1 арын).
Чехословак Республиканың Президентинин эш А. Запотоцкийге, Чехословак Республиканың Чазаның Даргазы эш В. Широкийге, Чехословакияның Компартиясының Төп Комитетинин Бирги Секретары эш А. Новотныйга СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы К. Ворошиловтун, СССР-ниң Министрлер Чөвүлели-

нин Даргазы Н. Булгагининин, СЭКП Төп Комитетинин Бирги Секретары Н. Хрущевтин телеграммасы (1 арын).
ОБЛАСТЫН ХОВУЛАРЫНДА (1 арын).
СЭКП обкомунда, облкүөсскомда болгаш ВЛКСМ обкомунда (1 арын).
Т. Чолаев-оол. — Ындыг четпестер-биле элечип болбас (2 арын).
БАШКЫНЫҢ СҮМЕЗИ: Е. Лубошино-ва. — Өренишчиги экзаменге белеткээрине ада-ленин ролу (2 арын).

П. Ушаков. — Малдың чаш төлүгү ажаалдында четпестерин дүргөн чабыдыр (2 арын).
Төрзөн чуртка улам хей сүт продуктуларын берзэл! Областың колхозтарының мурнакчы саалчылары (3 арын).
С. Иванов. — Делегей байлыгының допчулаы (4 арын).
ССР-ниң Дээди Советинин төлөөлөрүнн Швецияга чорупканы (4 арын).

БҮДҮРҮЛГЕ ХУРАЛДАРЫНЫҢ ДЕҢНЕЛИН БЕДИДЕР

Бүдүрүлгө планын бүгү техника-экономикалык көргүзүлгөр таламы-биле чедишкенин күөсөдиринге, ажалда четпестерин болгаш частырылганы илередиринге база ууткаарында дузалап турар бүдүрүлгө хуралдарының ролу улаң. Бүдүрүлгө хуралдары — ажал-агылжыларын кайгамчык шкөөлө, ажалчыларын шүтүмүчүлдеринин мурнакчы дуржулганы илередиринин баалуу шкөөлө деп чүвени практика батыткан.

Бүдүрүлгө хуралдарын кайда-ла доктааң чорудуп турар болур, ол черде бүдүрүлгөн ажал-чорудууга экинчи дегинге улаң ролду ойнар турар. Манас Кызылдың аш-чем комбинатын чикер кылдыр көргүзүп болур.

Аш-чем комбинатын бүдүрүлгө хуралдарында продукцияны шынарын экинчи дегинге дөмөсөлдүг дугайында, күш-чүдүн бүдүрүлгө беди-бедиринин дугайында болгаш бүдүрүлгөн өскө-дээ айтырылганын чуулаажып турар. Бо айтырылганын дугайында комбинаттың директору, цех начальниги, мастерлер, бригадирлер болгаш өскө-дээ кышкыр илеткелдерин кылып турар. Хуралга чуулаажып айтырылганын баш удуу мек кылдыр белетпел, ажал-херстин байдалын эки билиш алыр-биле тускай комиссияны тургузуп турар. Ажалчылар бүдүрүлгө хуралдарында идеяларын киржи, боттарының үнелиг санал-ооналарын берип турарлар.

Комбинаттың администрация чери кирген саналдарын үчүдүн чорудуп база оларны амдыралга боттандырылганын кемчелерин ап турар. Чикээ, № 1 хлеб фабрикалар черге херектээр сугну цех иш-инде кудуктан хол-биле уруп ап турган. Чорук, бир талаада куш-ажылыңды тургузуп турар, иш талаада, цехтин иштин киргендирин турган. Бодестивинг ажалчыларын ол ажалды механизастарын болгаш кудукту чектен өскө-чере тургузарын саналааннар. Иштиң суг дамчыдылганын системасы ол бодестивинг шак мычалдыр туртууга болгаш амдыралга боттаткан.

Аш-чем комбинатын коллектив бо шыккан чартыкчы саналдарын чактыс удаа эвес агаалчыларын болуп келгенер. Бай-Халктын райлетпур комбинатында, Кызылдың мун заводунда бүдүрүлгө хуралдары организастыг, бедиң деңселе тургустунган. Алы үнгөн организастык чараларын администрация черлери, партия болгаш профсоюз организастыклары бүдүрүлгө хуралдарына чуулаажып айтырылганын боттандырып белетпел, коллективтик бекитилерин бүдүрүлгөн өскө-дээ башкарылгыч идеяларын кырыштыр берип чедип алган. Ол чорук күрүенин планын оонаалганын бүгү көргүзүлгө таламы-биле чедишкенин күөсөдиринге дузалап турар.

Бүдүрүлгө хуралдарының маргыдаа чок ажалдыг ролу тургустун, хей-хей партия, профсоюз организастыклары болгаш ажал-агылжылар оң ужуруда чедир үнелесип, бүдүрүлгө хуралдарын дыка ховар өртүрүп турар фактылар чок эвес. Аңаа хүлөп алдыган шийтирлер, аңаа саналдарын күөсөдөз дөм чорук демиселди чорутпайн, оң улам-ын ажалчыларын идеяларын кудулажып турар чиктер бар. Чазаның райлетпур комбинаты бүдүрүлгө хуралдарының бир дески күөсөдөз турар болгаш продукцияны бот-үзөң аар. Бо дугайын комбинаттың коллективтик бүдүрүлгө хуралдарына чуулаажып айтырылганын санал-ооналарын абын турган. Ол болза комбинатта партия, профсоюз организастыкларының болгаш дирекция черинин бүдүрүлгө хуралдарына чуулаа ужуруда чедир үнелесип болур.

Кызылдың алгы заводунда бүдүрүлгө хуралдары база мында хаа болуп турар. Ажалчыларын сүмезин алыр болгаш бодестивинг шийтирлерин өскө-дээ чуулаа айтырылганын завохта хей. Алы болгаш кидис өйер чектерде технология документалдыг фильминин төп студиялар операторларын тырттырган «Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Англияга чораш Москвага ээл келгени» деп тускай кино Москванын кинотеатрларын экрандарында үнүп агаалган.

Совет удуруткучулары Лондонда Виктория вокзалына чүректин ханымын-ын үлөп турарын фильде көргөсөн. Удөп келгенерин аразында Великобританиянын Премьер-Министри сэр Антони Иден, Дамшкын херектер министр Селвин Ллойд болгаш өскө-дээ абын кижилери бар. Тускай поезд Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Портсмутка чедирген, оон олар «Орджоникидзе» крейсери-биле Төрзөн чуртунче чоруттарлар.

„Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Англияга чораш Москвага ээл келгени“ деп тускай кино

Документалдыг фильминин төп студиялар операторларын тырттырган «Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Англияга чораш Москвага ээл келгени» деп тускай кино Москванын кинотеатрларын экрандарында үнүп агаалган.

Совет удуруткучулары Лондонда Виктория вокзалына чүректин ханымын-ын үлөп турарын фильде көргөсөн. Удөп келгенерин аразында Великобританиянын Премьер-Министри сэр Антони Иден, Дамшкын херектер министр Селвин Ллойд болгаш өскө-дээ абын кижилери бар. Тускай поезд Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтин Портсмутка чедирген, оон олар «Орджоникидзе» крейсери-биле Төрзөн чуртунче чоруттарлар.

Балтйскиге совет удуруткучулары өртүлүгү-биле уктаанын операторлар тырттырганнар. Хей-хей мун кижилер порттан аэродром чедир бүгү орукту дурга оларга изиг байыр чедиргенер. Н. А. Булгагинин чүве чуулаажы портка болгаш 30 мун кижилерин үдөңи аэродромга Н. С. Хрущевтин чүве чуулаажы кыска митинглерин база көргөсөн.

(СЭТА).

ТЕЛЕГРАММА Чехословак Республиканың Президентизи эш А. ЗАПОТОЦКИЙГЕ, Чехословак Республиканың Чазаның Даргазы эш В. ШИРОКИЙГЕ, Чехословакияның Компартиясының Төп Комитетинин Бирги Секретары эш А. НОВОТНЫЙГА

ПРАГА ХОРАИ.

Фашисттер эжелелден Чехословакияны хостаанының он бир чыл оюн таварыштыр СССР-ниң Дээди Советинин Президиуму, СССР-ниң Министрлер Чөвүлели, Совет Эвилелинин Коммунисттер партиясының Төп Комитетинин чүректин ханымын байырын Силерге болгаш Силернин нүүрү-нер-биле акы-дүмө чехословак улуска чедирип тур.

1945 чылдын май 9-та чехословак күрүенин төөгүзүндө кайгамчыктыг чаа үе-чада ажиттылган. Талантылгы болгаш күш-ажылга ынакшылдыг чехословак улус эрге-чагырганы боттарының холунга алгаш, төрзөн чуртунун хамаарышпас чорун катат тургускан, Чехословакияны хостаанының сөөлүндеги өрткен он бир чылдарын дургузунда алдарлыг орукту өрткен болгаш экономикаын база национал культуразын хөгжүдеринге төөгүлүг тийелгелерин чедип алган.

Чехословак республика бедик хөгжүлделит индустриялыг болгаш көдээ ажал-агылгыг чурт болбушап, социалисттер чурттарын акы-дүмө-лыкшык дем-каттыштырылганында төлөптин черни дүрүм өзүгаар ээлеп турар. Чехословак улус тайбынга ынакшылдыг өскө-дээ улустар-биле кады бүгү делегейге тайбынны быжыглаар дээш демиселди чедишкенин чорудуп турар.

Улустун бүгү тийелгелеринин сорул кийриктиңи болгаш организастык, чактыс аай национал фронтунун чүрээ, марксизм-ленинизмни амдыралга боттандырып дээш, Чехословакияның болгаш Совет Эвилелинин аразында найыралды база кады ажалдажылганы быжыглаар дээш идеяларын демиселди болуп турар Чехословакияның алдарлыг Коммунисттер партиясы Чехословак улусту удурутпур турарының түнелинде чехословак улустун кайгамчык эки чедишкенин чедип алдыган.

Социалисттер Чехословакияны чектелешкенин дээш, совет-чехословак найыралды быжыглаар дээш, бүгү делегейге тайбынны быжыглаарын улус херээ дээш демиселге улам-на чедишкенин чедип болуп Чехословакияны Коммунисттер партиясына, акы-дүмө-лыкшык чехословак улуска болгаш Чехословак Республиканың Чазаның СССР-ниң Дээди Советинин Президиуму, СССР-ниң Министрлер Чөвүлели, СЭКП-нин ТК-ы күзеп тур.

Совет болгаш чехословак улустарын мөңгө болгаш бузулбас найыралы чектелип база быжыгып тураң!

ССР-ниң Дээди Министрлер СЭКП Төп Комитетинин Советинин Президиумунун Чөвүлелин Даргазы Бирги Секретары Даргазы К. ВОРОШИЛОВ, Н. БУЛГАНИН, Н. ХРУЩЕВ.

Москва
1956 чылдын май 8-те.

Даурияның чаа тудуглары

ЧИТА. Даурияның ховуунда турар Борзая ховрайа Забайкальде эң улаң эконо-консерва комбинатын тудуп турар. Чаа дегинер-биле хандырылган эл-чак болгаш сооулга чектери ажалдаа дузалажып турар.

Ховрайаң чоогунда районнарның хов-шынчыны база өскөдөз турар. Бүтүрел-тин тайл-биле хүрөөлөтүнгөн Аргунь хеминг шынаагында чоктаа Чабалык дөм суур тургустунган. Забайкальде ол эл-не анык чурттажылыг черде Читаның геолог аргелелин экспедицияларын бэрээң турар. Оң ажалдажыларын шаанда аңаа ажиттылган дөм рудазынын улаң чыгар черин өренин көрүп турар. Олар байлактыг черин кымылгаш тодаралы, черин кымылгаш бичил-ле үнөмө руданың куулажыларын болгаш шынарын шийчелер турарлар. Мында дегиниң дыка байлактын анализтер көргүзүп турар.

Алдыгы беш чылда аңаа хөмүр даштын ажал арга-биле тывар чери ажалдап кылдыр деп турар.

Ам Даурия ховуунун чартык эл-чак черлери автомобиль болгаш чактыс шугунуг дөмүр орук оруктары салдылган, бедик вольтулаң элестри шугуу шийчелер.

(СЭТА).

Сүт саалдазы ийи катап өскөн

ТУВА. Областың колхозтарында болгаш совхозтарында өрткен 7 айларын дургузунда мал ажалынын түнелерин үндүргөн. Эрткен чылдагызы-биле деңсээрге сүт саалдазы ийи ажал катап көзүдө. 7 айларын дургузунда ийек бүртүрүп продуктуу ортумаа-биле 638 килограмм болган.

Ажал-агылларын хей нуруузупта мал кыштажылганын мурундагызынга болаарга элзэн чедишкенин өрткен, ол чорук мал чеминиң базанын быжыглаарын болгаш малдарын ажаал-хай-гаараарын мурнакчы аргаларын илестеркенин ачымында чедип алдылган.

Чүс-чүс фермаларга сүтүг малдың мал чеминиң рационала кууруза силзү, аш-чем үзетпуртун артынчылары — барда, жом болгаш өскө-дээ чүдүлөр быжы-биле кирген.

Сүт саалдазының таадымы-биле областың чарыжынын бирги черин Товарищеский районун колхозтары болгаш совхозтары ээлеп турар. Ол районун саанчылары сөөлүг 7 айларын дургузунда ийек бүртүрүп өрткен чылда 239 килограмм турганында дөмөйлөргө 961 килограмм сүтүг алганнар.

(СЭТА).

Ондск ГЭС-тин тудушкуну

КАМЕННЫЙ БОР (Барел-Фин ССР). Республикада улаң тудуш — Ондск ГЭС-тин уастогу он-он километр шөйлүп чоруткан.

Анык специалист эш Блямушкин удурутпур уастоготу коллективтик Сегежа хемде чер плотинаны тудушкуну графиктен мурнап чорудуп турар. 300 муң кубометр доврактан 190 муң кубометр плотинада төккөн. Бетон салышкыны өтөдө. Сентябрьда хем шугут дугагынар болгаш Сегежаның сүт шыжамыры долдуруп агаалар.

Монтажиктер станциянын ийиңи агрегатин өтөп турарлар. Ол чорук июльның өтөдө машинаны ажалдап өтөдөр-ринге арганы бээр.

Станциянын нити күчү-шымалы 80 муң киловатт шугут дөм агрегаттарны бо чылдын декабрь 5-те ажалдаа кинер деп тудушжар шийтирлээр.

(СЭТА).

Пландан ажыр чүс муң тонна нефть

УФА. Бүгү-өйлөдүг социалисттер чарыжының эгелекчелери Башкириянын нефтичлери кызар-чүз тыварынын чыл планын хуусаа бөтөндө күөсөдир болгаш 200 муң тонна продукцияны немей бээр деп хүлээлге алганнар.

«Башнефть» каттыжышкынын бүдүрүлгелери пландан ажыр чүс муң тонна нефтин тыканнар, мынчанга боттары чартык чылда оонаалганын хуусаа бөтөндө күөсөдөр. «Туймзинефть» болгаш «Октябрьскнефть» өргөлдөрүнүн тывыш черлери пландан ажыр дөртүң үжү одаар чуула бергенер.

(СЭТА).

ОБЛАСТЫН ХОВУЛАРЫНДА

Улаң-Хем районун Жданов аттыг колхозта ажалдап турар Шагаан-Арыг МТС-тин тракторизи Донгак Такбаа чаксы тарылганын хүнеринде бодуун эки ажалы-биле шыларап үнгөн. Шык базыршыкынын болгаш илгиргээни, кинин ажалдарына ол бодуун смена санында нормаларын үргүлү 160—200 хуу күөсөтүшкөн, хүн-бүрүдө 5—10 килограмм кызар чүдүлери камнап ал келген.

Чурукта: эш Такбааның агрегатинин кылган ажалдарын трактор бригада, анын учетчи Алексей Соскал-оолдун бижип ап турары: (солгай таладан оң талаагыч) учетчик эш Соскал-оол, прицепчик эш Табаа тракторист эш Такбаа.

Пландан ажыр тарылга

АРЫСКАН. (Телефон-биле). Улаң-Хем районда «Партияның XIII съездин» колхоз бо чылын тарыр 1200 гектар тарва култураларын планын кыска үениң иштинде бедик агротехниктиг негеделер өзүгаар дооскан, оң иштинде кымылгаш 635 гектарда чашкан. Артель баштаар черинин даргазы эш Тойлуг-оолдун редакция диннагыны болза:

— Партияның болгаш чазактын көдө ажал-агыл ажалдажылганын үндүргөн кыйгырын танышкан, бистиң колхозчу тарважыларымыс гектар бүртүрүндө 18—20 центнер дүжүттү өстүрүп, ажаал алырын хүлээнгөн. Шылдерде деминг күш-ажыл улам калбарып, пландан ажыр тарылганы үргүчүлөп турар.

Моон-биле кады үрезинге херектээр куурузаны 10 гектарда тараан, а мал чемин херектээр куурузанын 190 гектар шөлүн сугтарын белеткөн. Бо чылын картофельни 28 гектарга өлүртүп, оң үрезин чечир, арбузту 6 гектарда өлүрткөн.

Мурнакчыларга деңнежир

ТУРАН. (Телефон-биле). СЭКП Төп Комитетинин болгаш ССР Эвилелин Министрлер Чөвүлелин көдө ажал-агыл ажалдажылганын үндүргөн кыйгырын Бин-Хем районун ажалчы чоннары күш-ажылчы бедик көдүрүшкүн-биле уткаан. Чаагай дүжүт дөм демисел колхозтарын шөлдеринде калбарган.

Чаксы хову ажалының таадымы-биле Ленин аттыг колхоз районда журнал, май бешке чедир 1380 гектарда кымылгаш чашкан, ол болза тарва култураларын планынын 77 хууу. Ол шыккан Кочетов аттыг колхоз бо чылын тарааны 2300 гектарга тарыр, а ам херек кырында 1598 гектарын чашкан. Ол колхозтарда трактор бригадалары (бригадирлери эштер Базов, Тропичин) эки ажалдап турар.

Моон-биле кады четпестерин база айтыр херек. Тараа култураларын планын район нитиин-биле чүгө 58,9 хуу күөсөткөн. «Кызыл сымдыс» колхоз тарылга планын мынчага чедир чүгө 39 хуу күөсөткөн, а «Искра» база «Кызыл тараачын» колхозтар чакын тарырынын планын чаа-ла орту чедир турар. Ажалын темпизин мурнакчыларын деңнелин беди-дөр.

Тарылга чүгө хожудааныл

ТЭЭЛН. (Телефон-биле). Бай-Тайга районда Молотов аттыг колхоз чаксы хову ажалын апрель 20-де өтөдөн турган. Майның 5-ке чедир чартык айнын дүргү-наа чүгө 565 гектар тарыттылган, а 8-ке чедир сөөлүг үш хүнерде база-ла улаң бурунгарлаашкын чок, чүгө 135 гектарда тараан. Улаң ажал-агында чуулаа кампания болур чаксы тарылганын ийиңи хожудап турарынын чылдагыны чүдөп?

Молотов аттыг колхоз бо чылын тарва-ны 1300 гектарга тарыр планын, а өрткен чылын аңдарын белеткөөн чүгө 760 гектар. Хожудаашкынын кол чылдагыны аңдарылганы чакын улаң чорутканында эвес, хамык ужуру хову ажалыга белеткелдин кошканда, организастыг удурутканын чедиптөө.

Төдө машина-трактор станциязылдан ол колхозта 5 тракторлар ажалдап турар, септелге багы болганын тракторлар база хожуда машиналарын үргүчү үрелип келген.

Шугуту сортулуг үрезиннер

СУТ-АРСЫ. (Телефон-биле). Сүт-Хал районда Киров аттыг колхозтун тарва култураларын тарылгазы шугуту сортулуг үрезиннер-биле хандырылган. Эрткен чылын 900 гектарга тараан, а бо чылын, тарва култураларын 1100 гектарда чакып дооскан.

Чаксы тарылга чаагай дүжүт алырып-га ажалдын чүгө өтөз болурун колхозчулар медресид билип турар.

СЭКП обкомунда, облкүөсскомда болаш ВЛКСМ обкомунда

Инектерин сүткүр продуктулуун бедиткени дээш СЭКП обкомунун, облкүөсскомун болгаш ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туктарын тыпсыр дугайында

Инектерин сүткүр продуктулуун бедит дээш районнарның, колхозтарын болгаш СБФ-лерин аразында социалисттер чарыштын 1956 чылдын май 1-ге чедир түнелерин чуулаажып көргөш, СЭКП обкомунун бюронуң, облсоветтин күөсө-мунуң болгаш ВЛКСМ обкомунун бюронуң доктаанын болза:

1. Азырал инектен-не сүт саалдазының таадымы-биле эки көргүзүлгелери дээш:
 - а) Районнар таламы-биле шилчир Кызыл тукту — ортумаа-биле азырал инек бүртүрүндө 476,1 кг сүтү саап алган болгаш өрткен чылдын май 1-ге чедир турганында бодарга сүт саалдазы 24,7 хуу көүдөткен Бин-Хем району (СЭКП райкомунун секретары эш Савкин, райкүөском даргазы эш Темир-оол, ВЛКСМ райкомунун секретары эш Сидоренков, МТС директору эш Балабанов, МТС-тин кол зоотехниги эш Сычев) хөвээр арттырар;
 - б) колхозтар таламы-биле шилчир Кызыл тукту — азырал инектен-не 535,5 кг сүтү саап алган Танды районун «Революцияның чабыжы» колхозундан алган, азырал инектен-не 572 кг сүтү азы өрткен чылдын ол-ла үезинге бодарга 267,5 кг хей сүтү саап алган Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунга (колхоз даргазы эш Астафьев, парторганизация секретары эш Серенмаа, колхозтун зоотехниги эш Коромыслова, комсомол организациясынын секретары эш Тарасенко) тыпсыр;
 - в) фермалар таламы-биле шилчир Кызыл тукту — азырал инек бүртүрүндө 900,4 кг сүтү саап алган, апрель айнын дүргүндө сүт саалдазын 186 кг көүдөткен Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун Туранда сүт-бараан фермазына хөвээр арттырар.

ТӨРЭЭН ЧУРТКА УЛАМ ХӨЙ СҮТ ПРОДУКТУЛАРЫН БЕРЭЭЛ!

Улуг-Хем районун «Бүш-ажылдыг хостуу» колхозунун саанчызы В. Талыш.

«Элегес» совхозтун саанчызы Н. Эпо.

Бий-Хем районун «Бизил тараачын» колхозунун саанчызы А. Дюбина.

«Элегес» совхозтун саанчызы Клара Ойн.

Бий-Хем районун «Тилелге» колхозунун саанчызы С. Хетле.

Областын районнарын колхозтарында бир инектен сүт саалдазы

Районнар аттары	1955 ч. октябрь 1-ден 1956 ч. май 1-ге чедир (кг-биле)	1955 ч. май 1-ден турганы (кг-биле)
Бий-Хем	476,1	381,8
Каа-Хем	289,2	157,9
Танды	263,2	207,1
Бизил	236,6	150,6
Улуг-Хем	225,0	139,0
Тожу	212,2	100,0
Чөөн-Хемчик	169,6	116,7
Өвүр	145,0	81,4
Эрзин	135,9	81,7
Чаа-Хал	124,5	97,4
Сүт-Ход	119,7	66,8
Тес-Хем	118,7	70,0
Барыш-Хемчик	101,9	69,4
Бай-Тайга	50,1	40,2

Областын совхозтарында инек бүрүзүндөн сүт саалдазы

Совхозтар аттары	1955 ч. май 1-де (кг-биле)	1955 ч. май 1-де турганы (кг-биле)
«Элегес»	920	878,8
«Өк»	651	326,7
«УТКА 25 чылы»	506,6	439,0
«Барлык»	207	328,0

Областын совхозтарынын мурнакчы саанчылары

Саанчыларнын фамилиялары	Совхозтар аттары	1955 ч. май 1-ге чедир инек бүрүзүндөн саган сүт (кг-биле)
А. Грачева	«Элегес»	1328
Н. Янова	«Элегес»	1141
А. Нефедова	«Элегес»	1107
Оюн Клара	«Элегес»	1016
Кыргыз Суван	«Элегес»	979
А. Белова	«Элегес»	968
Н. Нефедова	«Элегес»	950
Борд Норбу	«Элегес»	934
Владимирова	«Элегес»	896
Михайлова	«Өк»	855
Талан Май-кыс	«Элегес»	806
Ш. Дамбажын	«УТКА 25 чылы»	735
Лепешкина	«Өк»	688
Кунга Чолдан	«УТКА 25 чылы»	687
Пискунова	«Өк»	682
А. Кандан	«УТКА 25 чылы»	677
Морозова	«Элегес»	654
Андреева	«Өк»	635
Шадрина	«Өк»	635
Жмак	«Өк»	613
Сонова	«Өк»	603
Тетерина	«Өк»	598
А. Попова	«Өк»	544
В. Попова	«Өк»	514

Сүт саалдазын көвүдөдир дээрш

Эрзин районун колхозтары ажил-айгы чыгынын бирги чартында саар инек бүрүзүндөн ортумаа-биле 87,9 кг сүтү саап алган. Сүт саалдазы өрткөл чыдымындан ажыг болган. «Бизил сылдыс» колхоз инек бүрүзүндөн ортумаа-биле 132 кг, саанчы эш Долзат бодунга быжыгалаан бир инектен-не 519 кг, эш Чылбакбай—348 кг сүтү саап алган. Ол колхозтун инек кадарчызы эш Идам эки өрттүгү черлерге инектерин доктапма оларлап турар. Бызаа ажакчылы эш Эрикситмаа 25 бызааларын ажалдазын, чегерилгезин күштелдир-бишаан, эки доруктуруп турар. Сүт-барзан фермазынын ажалдакчылары СЭКП-нин XX съездинин шийтпирлерин амдыралга боттадырар дээр улуг соруалы салган.

«Чаа орук» колхозтун Тараашкын аксында сүт-барзан фермазында корум-чурум эээн экижээн, ында саанчылар болгаш кадарчылар өрткөл чыдымындан сүт саалдазын көвүдөдир дугайында социалисттик хүлээлгелерин алган. Районун бүтү колхозтарынын саанчыларынын, кадарчыларынын аразында социалисттик чарыш калбарган.

Сүт саалдазынын талазы-биле районун колхозтарында дээр черин ээлеп турар «Бизил сылдыс» колхозка, «Чаа орук» колхозтун бирги сүт-барзан фермазынга СЭКП райкомунун болгаш райкүүс-комунун шийтпир Бизил тугун тыйыскап. Саанчылар, үчөткүлөр болурун күзөөн аныктар фермаларда ажилдап кирген.

Индиг-лаа болза чоокта чаа болуп өрткөл саанчыларнын, кадарчыларнын, көдөө ажил-айгынын өсө-дээ ажалдакчыларынын район чөвүлө хуралы маалын продуктулуун бедир талазы-биле ажал четтес чоруп турарын демдегелээн. «Сталинчы орук» колхоз чартык чыг дургузунда инек бүрүзүндөн чүгө 69 кг сүт саап алган. Кышкы, чаксы үстерде инектер немелде чөм-биле хандыртып-маан, чамдык инектер кайжаа чөк черге турган, бо чылын ол колхозтан 20 ажал инек ара салган. «Коммунизмче орук» колхозтун Ак-Безигде сүт-барзан фермазында арыг-шеверин чуруму сагытын-май турар.

Фермаларда четпестерин дарый чайла-дыр болгаш сүт саалдазын көвүдөдир толаргай хемчеглерин алмыр негетинин турар.

Д. ЧАМЗЫРАЙ,
С. САКТЫ-СЮРЮН.

ОБЛАСТЫН КОЛХОЗТАРЫНЫН МУРНАКЧЫ СААНЧЫЛАРЫ

(1955 чылдың октябрь 1-ден 1956 чылдың май 1-ге чедир)

Саанчыларнын фамилиялары	Районнар, колхозтар	Саган сүт (кг-биле)	Саанчыларнын фамилиялары	Районнар, колхозтар	Саган сүт (кг-биле)
Д. Завьялова	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	1079,5	М. Хроменко	Танды, Калинин аттыг	521,0
М. Шумова	Танды, «Революциянын чалбыжы»	1002,1	Е. Козорезова	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	519,1
Н. Шаламова	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	979,4	Е. Черных	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	519,1
И. Толмачева	Каа-Хем, «Тилелге»	937,0	Н. Божур	Танды, «Бизил партизан»	517,0
А. Дюбина	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	935,0	Е. Петенева	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	512,9
Бильчирмаа	Танды, «Революциянын чалбыжы»	908,2	Ильина	Танды, «Бизил партизан»	507,7
У. Садакова	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	883,4	Е. Мамаева	Танды, Жданов аттыг	507,7
Тихонова	Танды, «Революциянын чалбыжы»	861,7	Т. Шавлак	Каа-Хем, «Октябрь 14 чылы»	504,6
Перетягина	Танды, «Революциянын чалбыжы»	851,4	С. Милохина	Бизил, «Х Улуг Хурал»	500,0
В. Тюлюш	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	854,5	Тренина	Бизил, «ТАРН 12 съездин»	498,0
А. Болотова	Танды, «Революциянын чалбыжы»	849,3	А. Александрова	Бий-Хем, «Искра»	492,3
Хаян Тарыймаа	Танды, «Революциянын чалбыжы»	842,1	Патракева	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	490,2
З. Фролова	Танды, «Революциянын чалбыжы»	841,1	Е. Огнева	Танды, Жданов аттыг	478,8
П. Формова	Бий-Хем, Кочетов аттыг	838,0	Г. Чатшанмаа	Каа-Хем, «Октябрь 14 чылы»	477,8
Л. Елисеева	Бий-Хем, Кочетов аттыг	807,0	Е. Бочкарева	Танды, Жданов аттыг	473,9
А. Самарина	Каа-Хем, «Тилелге»	801,9	Монгуш Анай	Чөөн-Хемчик, «Искра»	473,7
У. Килина	Каа-Хем, «Тилелге»	789,5	Щербакоева	Танды, Калинин аттыг	473,7
Е. Килина	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	777,1	Щербанова	Танды, Жданов аттыг	471,6
М. Хлебникова	Каа-Хем, «Бизил тук»	775,0	А. Кирсанова	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	465,4
Е. Морозина	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	774,0	Лемасева	Бизил, «ТАРН 12 съездин»	465,0
З. Талбаева	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	766,8	Грузинова	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	464,4
Н. Бунина	Танды, «Революциянын чалбыжы»	756,5	Иргит Тевекей	Чөөн-Хемчик, «Искра»	463,4
А. Золотухина	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	755,5	Соколова	Танды, Сталин аттыг	461,5
Л. Кыргыз	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	754,4	М. Елисеева	Каа-Хем, «Октябрь 14 чылы»	459,2
И. Федорова	Танды, Жданов аттыг	742,0	З. Банжутина	Бий-Хем, «Тилелге»	459,2
С. Чадаш	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	727,6	В. Евсеев	Каа-Хем, «Бизил тук»	457,0
С. Монгуш	Чөөн-Хемчик, «Искра»	721,4	Рагожинкова	Бизил, «ТАРН 12 съездин»	454,0
М. Биче-уруг	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	714,1	В. Луконина	Бий-Хем, «Искра»	446,9
Е. Якунина	Каа-Хем, «Тилелге»	690,0	Е. Решетова	Бий-Хем, «Искра»	444,8
А. Спиридонова	Танды, «Бизил партизан»	686,0	Ш. Маады	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	444,8
Х. Непкентей	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	685,2	Бильчай	Бий-Хем, «Искра»	441,7
М. Туманай	Каа-Хем, «Бизил тук»	684,2	М. Чанчина	Бий-Хем, «Искра»	441,7
С. Сат Хетпе	Бий-Хем, «Тилелге»	680,1	А. Яковлева	Каа-Хем, Молотов аттыг	441,7
Е. Казанцева	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	678,0	Норбу Тама	Эрзин, «Коммунизмче орук»	439,6
Тюлюш Манпал	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	677,0	Г. Махова	Танды, «Бизил партизан»	438,0
Ш. Бартырмаа	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	677,0	Могильникова	Танды, Жданов аттыг	437,6
Е. Долгова	Каа-Хем, Молотов аттыг	673,9	Северная Вишну-Саар	Бизил, «Бай-Булун»	436,0
М. Солдатова	Бий-Хем, «Искра»	673,9	М. Купалова	Бий-Хем, Ленин аттыг	433,4
Клепикова	Танды, Жданов аттыг	663,4	Седенмаа Күжүгет	Чөөн-Хемчик, «Коммунизмче орук»	433,4
Т. Быстрова	Танды, «Революциянын чалбыжы»	654,3	Монгуш Натпит	Бизил, «Х Улуг Хурал»	432,0
С. Беленпей Байр	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	648,1	Сермаа	Бизил, «Х Улуг Хурал»	430,0
Вьюжанина	Танды, «Революциянын чалбыжы»	647,1	Сазан	Бизил, «СЭКП XX съездин»	429,0
Шарыпова	Танды, Жданов аттыг	640,9	Хади Чымбай	Эрзин, «Бизил сылдыс»	428,7
В. Хлебникова	Каа-Хем, «Бизил тук»	639,8	С. Нечаева	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	427,2
Сагаачы Долзат	Эрзин, «Бизил сылдыс»	636,5	Сундуй Белек	Улуг-Хем, «СЭКП 19 съездин»	426,2
Гордеева	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	634,7	Дунтүг-уруг	Бизил, «Тилелге»	426,0
Байнара Шангыштай	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	631,6	Сизимаа	Чөөн-Хемчик, «Коммунизмче орук»	423,1
Х. Чимбиян Ою	Каа-Хем, Молотов аттыг	622,3	Монгуш Дона	Чөөн-Хемчик, «Искра»	422,1
Н. Нандракова	Каа-Хем, Молотов аттыг	607,8	Суван Долба	Улуг-Хем, «СЭКП 19 съездин»	420,0
Мая Тюлюш	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	604,8	Натпит Нара-кыс	Бизил, «Совет Тыва»	418,0
З. Рыженкова	Танды, «Бизил партизан»	594,9	Мыйдон	Чөөн-Хемчик, «Коммунизмче орук»	416,9
Ш. Уванча	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	582,0	В. Тонгик	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	414,9
А. Макурина	Каа-Хем, «Бизил тук»	570,7	Чанчика	Тес-Хем, Ленин аттыг	411,0
Н. Стародумова	Каа-Хем, «Бизил тук»	565,0	Иггезин Севилбаа	Бизил, «Совет Тыва»	411,0
Паткина	Танды, «Бизил партизан»	563,7	Чинчан Намчай	Каа-Хем, «Октябрь 30 чылы»	402,5
Б. Маады Мамбуй	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	559,3	Сюрюльбаа Долгат	Бизил, «Совет Тыва»	400,0
Лопсан Белек	Каа-Хем, «Сталинчы орук»	555,2	Доскаро	Чөөн-Хемчик, «Коммунизмче орук»	399,4
Ооржак Севилбаа	Чөөн-Хемчик, «Искра»	554,2	Р. Бельдес	Танды, «Бизил партизан»	397,5
П. Лузина	Танды, «Бизил партизан»	553,7	Фенней	Тес-Хем, Ленин аттыг	395,0
Нондрашева	Танды, «Бизил партизан»	553,7	Анай-Нюн	Бизил, «Тилелге»	392,0
А. Тимофеева	Бий-Хем, Кочетов аттыг	553,1	Сенден	Чөөн-Хемчик, «Коммунизмче орук»	389,1
Г. Татаринцева	Танды, «Бизил партизан»	553,0	Нара-уруг	Бизил, «Тилелге»	388,0
Р. Хаян	Танды, «Революциянын чалбыжы»	552,1	Байнара Норжу-маа	Бизил, «Х Улуг Хурал»	386,0
М. Теплых	Бий-Хем, «Тилелге»	549,0	Манарова	Танды, Сталин аттыг	391,8
Санчы Нюн-кыс	Улуг-Хем, «Күш-ажылдыг хостуу»	547,0	Д. Гранкина	Каа-Хем, «Октябрь 30 чылы»	380,8
Ч. Сувакай	Каа-Хем, «Сталинчы орук»	536,6	Серен Маады	Бий-Хем, Ленин аттыг	379,8
Н. Берзина	Каа-Хем, Ворошилов аттыг	535,6	Дембирел	Тес-Хем, Ленин аттыг	379,0
В. Иванова	Танды, Жданов аттыг	522,0	Содунам Наржай	Улуг-Хем, «СЭКП 19 съездин»	374,6
			Абрамова	Бизил, «Х Улуг Хурал»	370,0
			М. Суван	Каа-Хем, «Тилелге»	368,4
			М. Килина	Каа-Хем, «Тилелге»	367,4
			Брапай	Тес-Хем, Ленин аттыг	367,0
			И. Сизина	Бий-Хем, «Бизил сылдыс»	366,4
			Санман	Бизил, «Х Улуг Хурал»	366,0
			М. Гоголева	Танды, Калинин аттыг	363,3
			Хавакпан	Тес-Хем, Калинин аттыг	361,0
			З. Маады	Бий-Хем, «Бизил тараачын»	359,1
			Тюлюш	Чаа-Хал, Ленин аттыг	358,1
			Чубарова	Бизил, «ТАРН 12 съездин»	357,0
			М. Кыргыс	Улуг-Хем, «СЭКП 19 съездин»	356,0
			Иргит Лопсан	Каа-Хем, «Октябрь 30 чылы»	355,0
			Е. Семисынова	Бий-Хем, «Бизил сылдыс»	355,0

Колхозтарнын мурнакчы фермалары

Фермалар	Колхозтар	Районнар	1956 ч. май 1-ге чедир инек бүрүзүндөн саган сүт (кг-биле)	Фермалар	Колхозтар	Районнар	1956 ч. май 1-ге чедир инек бүрүзүндөн саган сүт (кг-биле)
Туран	«Бизил тараачын»	Бий-Хем	900,4	Хады	Кочетов аттыг	Бий-Хем	499,0
Марачева	«Революциянын чалбыжы»	Танды	784,3	Теп	«Бизил партизан»	Танды	498,0
Билелит	«Бизил тараачын»	Бий-Хем	697,7	Балгазын	«Революциянын чалбыжы»	Танды	484,8
Теп	«Тилелге»	Каа-Хем	644,0	Суть	«Тилелге»	Бий-Хем	483,0
Теп	«Бизил тук»	Каа-Хем	538,7	Могай	«Искра»	Бий-Хем	480,0

Көдөө ажил-айгынын дуржулга станциязынын инектеринден сүт саалдазы

СЭКП-нин XX съездинин төөгүлүгү шийтпирлеринге соруу кирген Тыванын көдөө ажил-айгы дуржулга станциязынын саанчылары инектерин сүтүр продуктулуун улам-на бедидер дээр, алдыгы беш чылдың онаалдарын хуусаа бетинде күөсөдир дээр чарышты калбарган. Чеди айлар дургузунда социалисттик чарыштын түнгейи май бирини байырлаанын мурнуу чарында кылдырган. Бүтү ажил-айгыда инек бүрүзүндөн сүт саалдазы ортумаа-биле ба-рык-ла 1000 кг четкен. Саанчыларнын аразында эш Дандаш бирги черин ээлеп, бодунга быжыгалаан инек бүрүзүндөн ортумаа-биле 1136 кг сүтү саап алган. Саанчы эш Чачык бир инектен-не 1110 кг, эш Биче-Сары—1033, эш Тарыймаа—955, эш Дугу—949, эш Анай-оол—926 кг сүтү сагганнар.

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдыг хостуу» колхозунун саанчызы Т. Маппал.

Каа-Хем районун «Тилелге» колхозунун саанчызы И. Толмачева.

«УТКА 25 чылы» совхозтун саанчызы А. Кандан.

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдыг хостуу» колхозунун саанчызы Л. Кыргыз.

Каа-Хем районун «Тилелге» колхозунун саанчызы А. Самарина.

